

Laidiens: 16.07.2008., Nr. 108

Ministru kabineta noteikumi Nr.523

Rīgā 2008.gada 7.jūlijā (prot. Nr.46 31.§)

Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai

*Izdoti saskaņā ar Ūdens apsaimniekošanas likuma
5.panta desmitās daļas 6.punktu un 22.panta piekto daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. prasības peldvietu ūdens monitoringam;

1.2. peldvietu ūdens kvalitātes novērtēšanas un klasificēšanas kārtību;

1.3. pasākumus peldvietu ūdens kvalitātes nodrošināšanai un cilvēku veselības aizsardzībai;

1.4. prasības sabiedrības informēšanai par peldvietu ūdens kvalitāti.

2. Noteikumi neattiecas uz peldbaseiniem un dziednieciskajiem ūdeņiem, kā arī mākslīgi radītu, norobežotu ūdeni, kas nošķirts no virszemes ūdeņiem un gruntsūdeņiem.

3. Valsts aģentūra "Sabiedrības veselības aģentūra" (turpmāk – aģentūra) saskaņā ar peldvietu ūdens monitoringa kalendāra plānu katru gadu no 15.maija līdz 15.septembrim (turpmāk – peldsezona) veic peldvietu ūdens kvalitātes monitoringu:

3.1. šo noteikumu 1.pielikumā minētajās peldvietās;

3.2. normatīvajos aktos par peldvietu higiēnas prasībām noteiktajās peldvietās;

3.3. pašvaldību teritoriju plānojumos norādītajās peldvietās.

4. Par peldvietu atbildīgajai fiziskajai vai juridiskajai personai, kuras īpašumā vai valdījumā atrodas attiecīgā peldvieta, bet, ja peldvieta atrodas uz pašvaldības zemes un ir tās apsaimniekošanā, – attiecīgajai pašvaldībai (turp-māk – peldvietas īpašnieks) peldsezonas laikā par saviem budžeta līdzekļiem, ievērojot šo noteikumu

prasības, ir tiesības:

4.1. veikt to peldvietu ūdens kvalitātes monitoringu un novērtēšanu, kuras nav iekļautas par valsts budžeta līdzekļiem monitorējamo peldvietu sarakstā;

4.2. veikt to peldvietu papildu monitoringu biežākos laika intervālos vai ārpus peldsezonas laika, kuras ir iekļautas par valsts budžeta līdzekļiem monitorējamo peldvietu sarakstā.

5. Informāciju par šo noteikumu 4.punktā minētā monitoringa rezultātiem, par laboratorijām, kas ir testējušas attiecīgo peldvietu ūdens paraugus, kā arī par izmantotajām testēšanas metodēm peldvietas īpašnieks iesniedz aģentūrā līdz attiecīgā gada 31.oktobrim. Aģentūra monitoringa rezultātus iekļauj peldvietu ūdens kvalitātes informācijas kopumā. Peldvietu ūdens kvalitātes informācijas kopumu izmanto peldvietu ūdens kvalitātes novērtēšanā.

6. Peldvietu ūdens paraugus ir tiesīgas testēt laboratorijas, kuras ir akreditētas valsts aģentūrā "Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs" atbilstoši standartam LVS EN ISO/IEC17025 : 2005 "Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības" un par kurām Ekonomikas ministrija ir publicējusi paziņojumu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

II. Prasības peldvietu ūdens monitoringam

7. Aģentūra katru gadu līdz 15.aprīlim iesniedz Veselības ministrijā monitoringa kalendāra plāna projektu par šo noteikumu 3.punktā minēto peldvietu kontroles laiku. Veselības ministrija līdz attiecīgā gada 30.aprīlim apstiprina attiecīgo monitoringa kalendāra plānu.

8. Monitoringu veic ne vēlāk kā četru dienu laikā pēc monitoringa kalendāra plānā noteiktā datuma. Monitoringā iegūtā informācija veido peldvietu ūdens kvalitātes informācijas kopumu.

9. Atkāpes no monitoringa kalendāra plāna iespējamās ārkārtas situācijās, ja radušies apstākļi, kas ietekmē peldvietu ūdens kvalitāti konkrētajā teritorijā, ne biežāk kā reizi četros gados. Monitoringa kalendāra plānā iekļauto peldvietu kontroli atsāk iespējami īsā laikā pēc ārkārtas situācijas beigšanās.

10. Peldvietu ūdens paraugus ņem pastāvīgo novērojumu vietās, kur uzturas daudz peldētāju vai ir paredzams lielākais piesārņojuma risks saskaņā ar peldvietu ūdens aprakstu, ievērojot šādas prasības:

10.1. vienu ūdens paraugu ņem pirms katras peldsezonas sākuma. Ņemot vērā attiecīgajā ūdens paraugā iegūtos kvalitātes rādītājus, katrā peldsezonā ņem un analizē ne mazāk kā četrus ūdens paraugus;

10.2. starp ūdens paraugu ņemšanas laikiem nosaka vienmērīgus intervālus visā peldsezonas laikā. Minētais intervāls nepārsniedz vienu mēnesi;

10.3. ja konstatēts īstermiņa piesārņojums, papildus ņem vēl vienu ūdens paraugu. Par īstermiņa piesārņojumu uzskata šo noteikumu 2.pielikumā minēto mikrobioloģisko piesārņojumu, ja tam ir skaidri nosakāmi iemesli un tas neietekmē peldvietas ūdens kvalitāti ilgāk par 72 stundām. Ja papildus ņemtajā ūdens paraugā konstatētie kvalitātes rādītāji atbilst normai, iepriekšējo ūdens paraugu, kurā atklāts mikrobioloģiskais piesārņojums, neiekļauj peldvietu ūdens kvalitātes informācijas kopumā. Ja nepieciešams nodrošināt peldvietu ūdens novērtējumam

nepieciešamo ūdens paraugu skaitu, papildu ūdens paraugu ņem septiņu dienu laikā pēc īstermiņa piesārņojuma beigām.

11. Peldvietu ūdens kvalitāti nosaka saskaņā ar šo noteikumu 2. un 3.pielikumu. Peldvietu ūdens kvalitātes noteikšanā atļauts izmantot citas analīzes metodes, ja tās ir līdzvērtīgas šo noteikumu 2. un 4.pielikumā minētajām analīžu standartmetodēm un atbilst šo noteikumu 3.pielikumā minētajām prasībām.

12. Ņemot peldvietu ūdens paraugu, lai noteiktu tā atbilstību šo noteikumu 2.pielikumā minētajiem rādītājiem, papildus veic:

12.1. vizuālus zilaļģu izplatīšanās novērojumus, lai laikus konstatētu ūdens “ziedēšanu” un peldētāju veselības apdraudējumu, īpaši, ja peldvietu ūdens apraksts liecina, ka iespējama zilaļģu izplatīšanās;

12.2. vizuālus novērojumus, lai konstatētu peldvietu ūdens piesārņojumu ar jebkuru veidu peldošiem un citiem atkritumiem (piemēram, naftas produktiem, stiklu vai plastmasu);

12.3. vizuālus novērojumus, lai konstatētu piesārņojumu ar virsmas aktīvām vielām, par ko liecina ilgnoturīgas putas.

III. Peldvietu ūdens kvalitātes novērtēšanas un klasificēšanas kārtība

13. Aģentūra pēc katras peldsezonas beigām izvērtē katras šo noteikumu 3.punktā minētās peldvietas ūdens kvalitāti, ņemot vērā attiecīgās peldvietas ūdens kvalitātes informācijas kopumu par pēdējiem četriem gadiem (ietverot pēdējo peldsezonu) un šo noteikumu 2. un 5.pielikumā minētās prasības.

14. Pamatojoties uz šo noteikumu 13.punktā minēto peldvietas ūdens kvalitātes novērtējumu, aģentūra atbilstoši šo noteikumu 5.pielikumā minētajām prasībām peldvietas ūdeni klasificē atbilstoši tā kvalitātei:

14.1. zemas kvalitātes peldvietas ūdens;

14.2. pietiekamas kvalitātes peldvietas ūdens;

14.3. labas kvalitātes peldvietas ūdens;

14.4. izcilas kvalitātes peldvietas ūdens.

15. Peldvietas ūdens novērtēšanu, pamatojoties uz peldvietu ūdens kvalitātes informācijas kopumu, kurā apkopoti ūdens kvalitātes rādītāji par mazāk nekā četrām peldsezonām, atļauts veikt, ja:

15.1. peldvieta ir noteikta no jauna;

15.2. ir notikušas izmaiņas, kas var ietekmēt peldvietas ūdens klasifikāciju saskaņā ar šo noteikumu 14.punktu. Šādā gadījumā peldvietu ūdeni novērtē, pamatojoties uz peldvietu ūdens kvalitātes informācijas kopumu, kurā ir tikai to ūdens paraugu analīzes rezultāti, kas ņemti pēc izmaiņām peldvietas ūdens klasifikācijā;

15.3. peldvietu ūdens kvalitāte jau ir novērtēta atbilstoši normatīvajiem aktiem par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti. Šādā gadījumā izmanto atbilstošu informāciju, kas iegūta saskaņā ar minētajiem normatīvajiem aktiem,

uzskatot, ka fekālo koliformu skaita rādītājs ir ekvivalents šo noteikumu 2.pielikumā minētajam *Escherichia coli* skaita rādītājam.

16. Peldvietu ūdens kvalitātes informācijas kopumā, ko izmanto, lai novērtētu peldvietu ūdens kvalitāti pēdējo četru gadu laikā vai mazākā laikposmā atbilstoši šo noteikumu 15.punktā minētajām prasībām, ietver ne mazāk kā 16 ūdens paraugu.

17. Ņemot vērā peldvietu ūdens kvalitātes novērtējumu, vienas ūdenstilpes peldvietu ūdeņus var sadalīt vai apvienot vienā grupā, ja:

17.1. peldvietu ūdeņi atrodas blakus;

17.2. peldvietu ūdens kvalitāte iepriekšējo četru gadu laikā ir novērtēta līdzīgā veidā atbilstoši šo noteikumu prasībām;

17.3. peldvietu ūdens apraksti identificē kopējus riska faktoros vai liecina, ka riska faktoru nav.

18. Aģentūra peldvietu ūdens kvalitāti novērtē nekavējoties pēc katra ūdens parauga ņemšanas atbilstoši šo noteikumu 4.pielikumā minētajām prasībām.

IV. Pasākumi peldvietu ūdens kvalitātes nodrošināšanai un cilvēku veselības aizsardzībai

19. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra sadarbībā ar aģentūru iekļauj upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānos pasākumus, lai:

19.1. palielinātu to peldvietu skaitu, kuru ūdens atbilst izcilai vai labai kvalitātei;

19.2. novērstu zilaļģu, makroaļģu un jūras fitoplanktona pārmērīgas izplatības cēloņus, ja tie atbilstoši šo noteikumu 24. un 25.punktā minētajām prasībām var radīt kaitējumu cilvēku veselībai.

20. Ja peldvietas ūdens klasificēts kā zemas kvalitātes ūdens, sākot ar nākamo peldsezonu pēc ūdens klasificēšanas, veic šādus pasākumus:

20.1. aģentūra, ņemot vērā peldvietu ūdens kvalitātes novērtējuma rezultātus, nosaka peldēšanās aizliegumu vai iesaka attiecīgajā peldvietā nepeldēties, lai nenodarītu kaitējumu cilvēku veselībai;

20.2. aģentūra atbilstoši kompetencei norāda cēloņus un iemeslus, kāpēc ūdens kvalitāte nav pietiekama;

20.3. peldvietas īpašnieks veic piemērotus pasākumus, lai novērstu, samazinātu vai likvidētu piesārņojuma iemeslus;

20.4. aģentūra un peldvietas īpašnieks sniedz sabiedrībai informāciju atbilstoši šo noteikumu prasībām.

21. Ja peldvietas ūdens klasificēts kā zemas kvalitātes ūdens piecus gadus pēc kārtas, aģentūra, ņemot vērā peldvietas ūdens kvalitātes novērtējuma rezultātus, nosaka pastāvīgu peldēšanās aizliegumu vai iesaka nepeldēties, līdz tiek sasniegta pietiekama peldvietas ūdens kvalitāte.

22. Ja peldvietas ūdens apraksts liecina, ka tas netiks klasificēts kā pietiekamas kvalitātes ūdens vai šā mērķa sasniegšanai nepieciešami nesamērīgi izdevumi, Veselības ministrija sagatavo atbilstošus grozījumus normatīvajos aktos, lai peldvietu svītrotu no peldvietu saraksta, vai nosūta attiecīgu lūgumu pašvaldībai, kuras teritorijas plānojumā attiecīgā peldvieta ietverta.

23. Situācijās, kas nelabvēlīgi ietekmē peldvietu ūdens kvalitāti un apdraud peldētāju veselību vai ir pamatotas aizdomas, ka iespējama nelabvēlīga ietekme (neparedzēta situācija), aģentūra, ņemot vērā peldvietu ūdens kvalitātes novērtējuma rezultātus, nosaka pagaidu peldēšanās aizliegumu vai iesaka uz laiku nepeldēties.

24. Ja aģentūra konstatē zilaļģu izplatīšanos (piemēram, novērota ūdens “ziedēšana”) un ir pamats uzskatīt, ka tas var radīt kaitējumu cilvēku veselībai, aģentūra attiecīgajā peldvietā nosaka peldēšanās aizliegumu, paziņojot par to plašsaziņas līdzekļos.

25. Ja peldvietas ūdens apraksts liecina par iespējamu makroaļģu vai jūras fitoplanktona pārmērīgu izplatīšanos, aģentūra novērtē, kā tas ietekmēs peldētāju veselību, un, ja nepieciešams, ņemot vērā peldvietu ūdens kvalitātes novērtējuma rezultātus, nosaka peldēšanās aizliegumu vai iesaka attiecīgajā peldvietā nepeldēties, paziņojot par to plašsaziņas līdzekļos.

26. Ja peldvietas ūdens ir piesārņots ar peldošiem un citiem atkritumiem (piemēram, naftas produktiem, stiklu, plastmasu vai virsmas aktīvām vielām), tiek veikti šādi pasākumi:

26.1. aģentūra novērtē, kā piesārņojums ietekmēs peldētāju veselību, un, ja nepieciešams, ņemot vērā peldvietu ūdens kvalitātes novērtējuma rezultātus, nosaka peldēšanās aizliegumu vai iesaka attiecīgajā peldvietā nepeldēties, paziņojot par to plašsaziņas līdzekļos;

26.2. Valsts vides dienests nosaka piesārņojuma iemeslus;

26.3. peldvietas īpašnieks pēc piesārņojuma cēloņu likvidēšanas veic nepieciešamos pasākumus peldvietas ūdens attīrīšanai no piesārņojuma;

26.4. aģentūra veic ārpuskārtas peldvietas ūdens vizuālus novērojumus.

27. Pēc šo noteikumu 18.punktā minētās peldvietu ūdens kvalitātes pārbaudes aģentūra nosaka, vai peldēties atļauts, peldēties nav ieteicams vai peldēties aizliegts.

28. Ja peldvietas ūdens kvalitāti nosaka pārrobežu ietekme, Vides ministrija un Veselības ministrija atbilstoši likumam “Par 1992.gada 17.marta Konvencijas par robežšķērsojošo ūdensteču un starptautisko ezeru aizsardzību un izmantošanu Protokolu par ūdeni un veselību” sadarbojas ar iesaistītajām kaimiņvalsts kompetentajām iestādēm un koordinē pasākumus, lai novērstu nelabvēlīgo ietekmi uz peldvietu ūdeni, tai skaitā veic atbilstošu informācijas apmaiņu.

V. Prasības sabiedrības informēšanai par peldvietu ūdens kvalitāti un sabiedrības iesaistīšana

29. Aģentūra pēc peldvietu ūdens kvalitātes rezultātu iegūšanas iespējami īsā laikposmā pārbaudes rezultātus publicē aģentūras mājaslapā internetā, kā arī, ja peldvietu ūdens kvalitāte pasliktinājusies, sniedz plašsaziņas līdzekļiem un peldvietas īpašniekam šādas ziņas par peldvietu ūdens kvalitāti, kurās monitorings veikts par valsts budžeta piešķirtajiem līdzekļiem: